

Mediernas moraliska ansvarstagande?

Medierapporteringen om ebola – oktober 2014

Sophie Jensen & Josefine Wikström Nilsson

Kandidatuppsats hösten 2014

Handledare: Fredrik Miegel

Examinator: Fredrik Schoug

Institutionen för kommunikation och medier vid Lunds Universitet

2015-01-08

Abstract

Medierna har i dagens samhälle ett betydande inflytande över vilken information vi människor har att tillgå och vilka platser vi får information ifrån. Mediemakten blir extra påtaglig vid globala katastrofsituationer där behovet av informationsspridning över stort geografiskt avstånd är särskilt avgörande. De senaste månaderna har medieagendan i stor utsträckning bestått av information rörande viruset *ebola* som huvudsakligen sprider sig från de västra delarna av Afrika. Idag är läget kritiskt och de drabbade är i stort behov av resurser från de länder som har förutsättningar för att hjälpa till.

De senaste decennierna har globala katastrofer blivit vardagsmat och trots de geografiska avstånden har medierna medfört att händelserna inte undgått oss. Trots ökat medvetande och det faktum att Sverige är ett land med ekonomiskt välstånd med goda förutsättningar att hjälpa till, har vi i Sverige fortsatt spinna på i hamsterhjulet i vår trygga vardag utan ett egentligt engagemang gentemot de drabbade.

Syftet med studien är att få större förståelse för hur och varför medierapporteringen ser ut som den gör och vad detta får för betydelse för den moraliska dimensionen. Studien utgår ifrån en kvalitativ innehållsanalys av fyra svenska tidningar och deras publiceringar under oktober månad då det var under denna period rapporteringen om ebolaviruset nådde sitt klimax.

Studiens resultat visar på att existerande skillnader mellan människor i världen utifrån kultur, ekonomi och ursprung tydligt speglas i nyhetsrapporteringen. Så är även fallet när det kommer till en moralisk dimension. Medierapporteringen bekräftar att närhet tenderar att prioriteras före ett globalt moraliskt ansvarstagande. Nyhetsinnehållet tyder på att människor ifrån västvärlden respektive från de västra delarna av Afrika porträtteras på olika sätt vilket speglar en underliggande moralisk hierarki. Utifrån flertalet faktorer har vi kunnat härleda till vad som benämns en moralisk bumerangeffekt som ett resultat av mediernas agerande vid rapportering - då mediernas agerande har bidragit till de konsekvenser som kommit att slå tillbaka på dem själva.

Nyckelord: Ebola, medierapportering, mediemakt, moral, bumerangeffekt.

Innehållsförteckning

Tillåt oss damma av historieböckerna och putsa luppen	4
En redogörelse för vår metodologiska vägvisare	7
Tillåt oss upprusta en teoretisk stöttepelare	9
Förenar eller förgrenar medierapporteringen världens medborgare?	12
Vad får då mediernas framställning av skillnaderna mellan <i>vi</i> och <i>dem</i> för konsekvenser för det moraliska agerandet?	18
Är mediernas moraliska prioriteringar en förklaring till att mediemakten såväl regerar som segregerar?	21
Innebär geografiska och kulturella skillnader även moraliska skillnader?	26
Resulterar mediernas upprätthållande av ebolaviruset som risk i en moralisk tillbakakaka?	29
Får vi i slutändan skylla oss själva?	34
Referenser	38
Bilagor	42

Tillåt oss damma av historieböckerna och putsa luppen

[...] the populace was terrified, certain that some evil landa landa spirits had been loosed upon the land. Many claimed that the Kikwit doctors were killing their patients to sell off diamonds surgically extracted from the stomachs of local smugglers (Joffe & Haarhoff, 2002).

År 1995 drabbades befolkningen i staden Kikwit, Demokratiska republiken av Kongo, av det dödliga viruset Ebola. I avsaknad av medier och tillgängliga informationskällor blev befolkningen utelämnad till att förlita sig på information om ebolaviruset via “word of mouth”. Den huvudsakliga källan utgjordes av cirkulerande rykten. Citatet ovan är exempel på felaktiga uppfattningar som uppstod i ett samhälle i avsaknad av medier. Bristen på tillförlitlig informations spridning lade grunden till att *alla* uttalanden värderades som lika trovärdiga (Joffe & Haarhoff, 2002).

Idag, år 2014, har ebolavirusets spridning återigen uppdagats, dock huvudsakligen ifrån Liberia, Guinea och Sierra Leone. Trots virusets geografiska avlägsenhet är omvärlden till skillnad från år 1995 väl medveten om ebolavirusets spridning i de västra delarna av Afrika. Det är huvudsakligen ett resultat av mediernas tekniska utveckling och världens allt mer tilltagande globalisering (Lule 2012:8). Förutsatt att vi har tillgång till medierna öppnar de likt ett fönster upp möjligheter för oss att förfoga över information om händelser på platser vi tidigare inte kunde tillgå. Som Silverstone (2007:20) hävdar till- och fränkopplar medierna oss människor till omvärlden vilket medfört att vi inte längre är beroende av tid och rum. Medierna agerar idag huvudaktör på informationsströmningens arena. Sedermera har medierna tillägnats ansvaret att förse oss med information från vår omvärld. Enligt Shaw (1979) har medierna inflytande över vilka nyheter som ska offentliggöras och vilka som ska försummas, vad som inkluderas och vad som utesluts i nyhetsflödet.

Ökad tillgänglighet och frekventa informationsströmningar under samtliga av dygnets 24 timmar har bidragit till att vår värld upplevs vara betydligt mindre än tidigare. Med fler mediekkanaler som agerar informationsspridare och fler möjligheter till att överbygga avstånd i tid och rum, upplevs världen mindre men än dock mer riskfylld, då vi får ta del av fler händelser från omvärlden utanför den trygga skandinaviska bubblan uppe i norr. Beck

(2000:29) menar att många människor idag upplever vår värld som en farligare plats då vi bemöts av fler riskbilder, hot och förskräckliga händelser. Med ökade möjligheter till rörelse och utbyte från olika håll har vi blivit rikare både ekonomiskt och kulturellt men vårt samhälle har även blivit rikare på risker. Medierna kastar idag ljus över skadeverkningar bortom våra geografiska gränser som tidigare inte var möjligt. Idag står medierna redo, likt en påslagen strålkastare, förberedda att avslöja dem för omvärlden. I takt med vår ökade globalisering och en utveckling mot en värld som en enhet, en global gemenskap, har Beck (2000) identifierat dagens samhälle utifrån en sorts hotgemenskap som han benämner för *risksamhället*. Beck (2000:65) beskriver att det tidigare klassamhället med fokus på åtgärder mot brister har övergått till ett risksamhälle där vi främst vidtar åtgärder mot risker. Medierna har under lång tid publicerat bilder på den afrikanska befolkningen i en kontext av hungersnöd och livsmedelsbrist. Afrika och dess befolkning associerat till hungersnöd har idag blivit mer eller mindre vedertagen information. Associationerna har blivit så pass vedertagna att när vi idag använder sökordet *hungersnöd* i uppslagsverket nationalencyklopedin.se är en bild av undernärda kvinnor och barn från Afrika publicerad intill förklaringen av ordet (NE, 2014). I takt med att spridningen av ebola tilltagit har medierna förstärkt associationer till de västra delarna av Afrika och dess medborgare till ebola, ebolaviruset och riskerna viruset för med sig. Risker som kan komma att drabba den afrikanska befolkningen samt riskerna för spridning till västvärlden.

I skrivande stund är det december månad år 2014. Använder vi sökordet *ebola* i sökmotorn på webbtidningarna Aftonbladet, Expressen, DN och SvD kan vi se att information om ebolaviruset har publicerats kontinuerligt sedan mars månad i år. När vi ser till kvantiteten av publicerade artiklar som gjorts om ebola blir det tydligt att samtliga tidningars nyhetsrapporteringar nådde sitt klimax i oktober månad (se bilaga 1). I en studie av svenska nyhetsmediers publiceringar åren 1979-2009 identifierade Djerf-Pierre (2012) ett *uppmärksamhetsmönster*. En nyhetspublicering som väcker stor uppmärksamhet efterföljs förr eller senare alltid med avtagande intresse (Djerf-Pierre, 2012). Samtalsagendan vid middagsbordet speglar stundom medieagendan. Ett samtalsämne mynnar sedermera ut och uppmärksamheten riktas på ett annat ämne. Trots att ebolavirusets spridning har fortsatt eskalera, vilket vi exempelvis sett i SvDs publicering 29 november "Ebola-dödsfall närmar sig 7000" (Svahn, C, 2014), kan vi konstatera att antalet nyhetsrapporteringar ändå fortsatt avta. Det *uppmärksamhetsmönster* som i stor utsträckning präglar nyhetsrapportering kan i stor grad hjälpa oss att förstå *varför* rapporteringen idag är avtagande, trots att problemet i sig kvarstår.

Trots att den rådande ebolahysterin tidigare inte utspelat sig har dagens situation flera likheter till tidigare katastrofscenarion. Händelser som inträffat senaste decennierna, som exempelvis terrorattacken 9/11 2001, SARS-virusets upptäckt 2003, tsunamikatastrofen 2004 och Fukushima-olyckan 2011 har samtliga ett geografiskt avstånd till oss i Skandinavien. Sverige är ett mycket intressant fall då vi på grund av det geografiska avståndet till stor del är skonade från dessa typer av katastrofer. I Olofssons (2011) tidigare studie av den svenska medierapporteringen konstaterades att vi helt och hållet är underkastade medierna då det är upp till dem att bestämma vad som är nyhetsvärdigt att rapportera om samt mediernas enorma möjlighet att anpassa innehållet efter publikens intresse.

Nyhetsrapporteringen om ebolaviruset är dagsaktuell och ebolavirusets spridning har ännu inte kunnat förhindras. Därmed finns det ännu ingen tidigare studie av den svenska medierapporteringen då publiceringar ännu är pågående. Vi har därför grabbat tag i luppen och placerat den över studier av medierapporteringar rörande liknande katastrofscenarion. Bland annat har en innehållsanalys av den svenska medierapporteringen tidigare gjorts, men då avgränsat till Tsunamikatastrofen 2004 (Olofsson, 2011). Studien visade på att de svenska medierna tenderar att präglas av nationalism i stor utsträckning och att de tenderar att upprätthålla skillnader mellan världens befolkning. Olofssons (2011) studie m.fl. har dock underlåtit sig att diskutera en moralisk dimension. Enligt Appiah (2006:7) är det dock högst väsentligt att analysera då medier idag är en betydande aktör i konstruktionen av moral. Då medier har en unik roll i den globala världen och via mediediskurser är medskapare att feltolka, förvanska och bagatellisera skillnader människor emellan belyser även Silverstone (2007:2) vikten av de moraliska aspekterna. Silverstone (2007:11) menar att världens medier fått större betydelse vid skapandet av den moraliska ordningen och att kärnan i mediekunskapen bör vara en moralisk agenda som erkänner vårt yttersta ansvar för andra människor i vår värld. Vi vill därför lyfta upp betydelsen av den moraliska dimensionen i förhållande till medierapporteringen och få större förståelse för *hur* och *varför* medierna agerar som de gör. Vi kommer att besvara följande frågeställning:

Hur kan vi få större förståelse för hur och varför medierapporteringen ser ut som den gör?

- Hur tar sig mediernas moraliska ställning i uttryck i medierapporteringen?
- Vad resulterar mediernas rapporteringar i utifrån ett moraliskt hänseende?
- På vilket sätt överbygger eller förstärker medierapporteringen skillnaderna mellan människor i världen?

En redogörelse för vår metodologiska vägvisare

Medierapporteringen om ebolaviruset var vid tidpunkten för studien dagsaktuell och artiklar om ebolaviruset publicerades frekvent. Enligt Hellspong (2012:160) ger en textanalys ökad förståelse till *varför* en text har skrivits och en ökad förklaring till en texts *innebörd*. Valet av analysmetod grundar sig i studiens syfte samt frågeställning. Mediernas publiceringar kan säga oss något om varför den ser ut som den gör samt hur den underliggande moraliska dimensionen tar sig i uttryck. Då vi ämnade få ökad förståelse för mediernas agerande beslutade vi att en textanalys av medierapporteringen var ett lämpligt tillvägagångssätt för vår studie. Enligt Östbye m.fl. (2004:62) omfattar textanalys olika teorier och är egentligen en övergripande beteckning på flera olika kvalitativa studier av texter. Med utgångspunkt i Svensson och Starrin (1996:45) är det hermeneutiska perspektivet användbart vid läran om *tolkning* och *förståelse* med en förhoppning om att förstå motivet bakom en företeelse, samt dess meningsskapande aktivitet. Den hermeneutiska utgångspunkten ligger i linje med vad vi syftar till att besvara i vårt arbete och utgör därmed vår teoretiska utgångspunkt.

Studiens huvudsakliga metod består av en *kvalitativ innehållsanalys* som innebär att vi utifrån medierapporteringen har analyserat de publiceringar som gjorts och tolkat dem utifrån den hermeneutiska ansatsen. För att kunna ge en någorlunda generell bild av hur medierapporteringen sett ut valde vi att hämta primärdata från *Aftonbladet*, *DN*, *Expressen* och *SvDs* publicerade artiklar. Studiens underlag består av dessa fyra tidningarnas nyhetsrapportering under oktober månad då det var under denna period som samtliga tidningar publicerade flest artiklar rörande ebola (se bilaga 1). Tillämpas den kvalitativa innehållsanalysen är det enligt Östbye (2004:59:60) möjligt att genom tolkningar belysa medierapporteringens underliggande betydelser som får normer och föreställningar att offentliggöras och bli ytligt synbara. Enligt Hellspong (2012:24) andas varje text den kultur som den tillhör, den speglar, upprätthåller och förändrar den. Därför menar han att varje text även kan läsas som ett kulturdokument. En innehållsanalys av medierapporteringen kan alltså säga oss något om den rådande kulturen, kanske mer än vad vi skulle fyndat från exempelvis en djupintervju med journalisterna av artiklarna om ebolaviruset.

Under studien har vi även inspirerats av diskursanalytiska verktyg. Enligt Jackson (2005:18-19) är en diskurs ett specifikt språkbruk som används för att beskriva och förstå världen.

Enligt Ekström och Larsson (2010:266) efterföljs ofta särskilda diskurser exempelvis inom ett enskilt yrkesfält eller inom specifika samhällen och kulturer. Diskursverktyget kan synliggöra skillnader mellan samhällen och kulturer, vilket kan ta sig i uttryck i medierapporteringen och är därför användbart i vårt fall. För att förklara det ytterligare kan en diskurs liknas vid en osynlig struktur i samhället. En diskursanalys kan därför hjälpa oss att förstå vad i samhället som medierapporteringen speglar eller i motsats snarare motverkar. För att utreda detta måste textens mindre synliga aspekter och underliggande betydelser analyseras utifrån kulturella, sociala och ekonomiska strukturer som kan ha påverkat den. Ekström och Larsson (2010:272) skriver att vi med hjälp av en diskursanalys kan upptäcka hur medielogiken följer särskilda samhällsidéer och dolda intressen, normer och värderingar, en mer eller mindre dold agenda. I medierapporteringen identifierades nämligen ett språkligt förhållningssätt som upprätthöll ojämlika maktförhållanden mellan samhällen, därmed är det diskursanalytiska verktyget högst användbart i detta fall. Efter att vi samlat in artiklarna från oktober månad behövde vi någon sorts struktur i vårt material. Under analysarbetet utkristalliserade sig efterhand tre huvudsakliga teman utifrån artiklarnas innehåll, som vår analys kom att efterfölja.

Tillåt oss upprusta en teoretisk stötspelare

Innan vi påbörjade innehållsanalysen av artiklarna kunde vi omöjligt förutse vilka fynd som skulle komma att upptäckas. Därmed var det även omöjligt att fastslå vilken eller vilka teoretiska utgångspunkter som skulle komma att ligga till grund för vår analys. Redan på ett tidigt stadium kunde vi dock konstatera att vad som var utmärkande för nyhetsartiklarna om ebolaviruset var att de till skillnad från lokala nyheter, rapporterade om lidande på *avstånd*. Vi valde därför att utgå ifrån Lilie Chouliarakis (2006) resonemang i boken *The Spectatorship of Suffering* där hon huvudsakligen analyserat hur västerländsk television rapporterar om lidande ifrån avlägsna platser. Med utgångspunkt i Chouliarakis (2006) teori om medierat lidande fick vi större förståelse för betydelsen av vilken kontext nyhetsinformation publiceras i. Som nämnt är Sverige ett land som i stor utsträckning är skyddat från naturkatastrofer, epidemier och terrorattacker (Olofsson, 2011). Den svenska befolkningen är därför beroende av medierad information för att få ta del av den här sortens händelser.

Chouliaraki (2006) redogör genomgående för sin teori i relation till tidigare nyhetshändelser som västerländska medier och omvärlden klassificerat som hot, risker och katastrofer. Chouliarakis (2006) exempel på hur tidigare medierapporteringar porträtterat en händelse som ett gemensamt *hot* var en intressant aspekt som även innehållet i medierapporteringen om ebolaviruset visade sig upprätthålla. Ebolaviruset porträtterades inte enbart som ett hot mot befolkningen i västra delarna av Afrika utan som ett *globalt hot* mot hela världen. Vi ville få större förståelse för medieporträtteringen av en händelse som en risk och ett hot och valde därför att använda oss av Ulrich Becks (2000) teori i boken *Risksamhället. På väg mot en annan modernitet*. Beck (2000) diskuterar hot och risker mot samhället i större utsträckning än Chouliaraki (2006) och resonerar framförallt utifrån ett övergripande samhällsvetenskapligt synsätt och inte enbart utifrån medierapportering. Beck (2000) gav oss en historisk tillbakablick på hur vårt tidigare klassamhälle, där människor levt avgränsade till tid och rum, nu kan karaktäriseras som ett risksamhälle. Beck (2000:33-34) förklarar att i risksamhället har tidigare risker som varit avgränsade till nationella gränser nu blivit gränslösa. Då ebolaviruset är ett hot som rör sig över de nationella gränserna kunde vi i stora drag diskutera medierapporteringen i relation till Becks (2000) teori om risksamhället.

Både Chouliarakis (2006) och Becks (2000) resonemang tangerar en moralisk dimension, men för att få rätsida på denna aspekt krävdes att vi även tillämpade ytterligare perspektiv för att få större förståelse för de moraliska aspekterna i medierapporteringen. På

motsvarande sätt som Beck (2000) menar att tidigare hot avgränsade till det enskilda samhället nu har blivit globala hot, har ideologin om *kosmopolitismen* växt fram. En av förespråkarna till kosmopolitismen är filosofen Kwame Anthony Appiah som skrivit boken *Cosmopolitanism. Ethics in a world of strangers* (2006). Gemensam nämnare mellan Appiahs (2006) och Becks (2000) teori är synen på vår värld som en gemenskap, som en enhet. På motsvarande sätt som riskerna är gränslösa resonerar Appiah (2006) utifrån det kosmopolitiska synsättet att det moraliska ansvaret är gränslöst. Då medierapporteringen försöker informera över ett stort geografiskt avstånd, om länder som är beroende av västvärldens hjälp, insåg vi att Appiahs (2006) resonemang om moraliskt ansvar var en dimension som kunde hjälpa oss besvara studiens frågeställning.

Becks (2000) och Appiahs (2006) teorier gav oss större övergripande förståelse för samhället idag, det samhälle som medierna i stor utsträckning speglar. Men för att göra det kosmopolitiska resonemanget mer påtagligt i relation till medierapporteringen valde vi att komplettera teorierna med Silverstones (2007) teorier från boken *Media and morality on the rise of the Mediapolis*. Silverstone (2007:7) förankrar den moraliska dimensionen i förhållande till medierna. Han argumenterar för de moraliska aspekterna inom ramen för mediernas agerande då han anser att samhällets uppfattning om det moraliska ansvaret är beroende av mediernas konstruktion. Silverstone (2007) är även han en förespråkare av den kosmopolitiska idén men presenterar den i en kontext där även betydelsen av mediemakten lyfts upp. Chouliaraki (2006), Beck (2000), Appiah (2006) samt Silverstone (2007) kom därmed att utgöra de huvudsakliga teoretiska stöttepelarna till analysen av medierapporteringen om ebolaviruset.

Under arbetets gång insåg vi att de hitintills använda teorierna inte var tillräckliga i vissa avseenden. Exempelvis förde analysen in oss på huruvida kulturella och ekonomiska faktorer spelar in i medierapporteringen. Enligt Jack Lule (2012) är medierna defacto förmedlare av förändringar i både ekonomin och kulturen (Lule 2012:121). Lules (2012) argument är exempel på en av flera teorier som tillämpats i vissa avsnitt som komplement till de övervägande teorierna. Exempelvis kom vi fram till att delar ur Chouliarakis (2006) resonemang om nyhetsformen *adventure news* inte var tillräckliga sett till medierapporteringens moraliska aspekter. Chouliaraki (2006) förklarade exempelvis vad nyhetsformen innebar men vi ville även veta vad konsekvenserna av detta bidrog till för att få större förståelse för *varför* medierna rapporterar som de gör och inte enbart *hur* de rapporterar. Vi kompletterade därför Chouliarakis (2006) teoretiska utgångspunkt med Zygmunt Baumanns (2004) resonemang för att stärka det teoretiska underlaget och få större

förståelse för vad medierapporteringen får för konsekvenser på de moraliska aspekterna. Närmare redogörelse av de teoretiska utgångpunkterna kommer ske löpande under analysavsnitten.

Förenar eller förgrenar medierapporteringen världens medborgare?

Källan till ebolavirusets spridning återfinns i de västra delarna av Afrika i länderna Liberia, Guinea och Sierra Leone. Spridningen påträffades i ytterligare två länder i Västafrika, Nigera och Senegal, vilka emellertid blev fria från ebola kort därefter. Trots tydligt geografiskt avstånd till spridningen har massmedierna i västvärlden rapporterat att ebolaviruset sprids ifrån "Västafrika" som per definition är ett betydligt mer omfattande område (se bilaga 2). Enligt Chouliaraki (2006:9-10) tenderar mediernas framställning att homogenisera det egna landets skillnader och skapa en föreställd *vi-känsla* till nationen eller världsdelen. I motsats till *vi* etableras en syn på människor med ett annat ursprung som *de andra*. Hur distinktionerna mellan *vi* och *dem* tar sig i uttryck i medierapporteringen om ebola kan vi se exempel på i rubrikerna från artiklar som publicerats:

EU i krismöte om ebola. (DN, 2014, 16 oktober)

Så rustar världen för ebola. (DN, 2014, 8 oktober)

Larmet: Ebolaviruset kan snart nå Europa. (Aftonbladet, 2014, 6 oktober).

Australien stoppar västafrikaner. (DN, 2014, 28 oktober)

Åker till Västafrika för att bekämpa ebola. (Expressen, 2014, 14 oktober)

Den svenska medierapporteringen tenderar att förstärka känslan av tillhörighet till benämningar som Sverige, Skandinavien, Europa och västvärlden. I uttrycken *EU* och *Europa* generaliseras skillnaderna mellan EUs medlemsländer och dem som tillhör den gemensamma världsdelen Europa. Sverige inkluderas även till den värld som rustar sig för ebola för att själva inte drabbas. Uttrycken bidrar till att medierna upprätthåller läsarens möjlighet till att känna en viss grad av den föreställda *vi-känslan*. På motsvarande sätt upprätthåller publiceringarna den redan etablerade skillnaden till *dem*. Den afrikanska befolkningen generaliseras i DNs publicering till den homogena gruppen *västafrikaner* och i Expressens rubrik faller samtliga Afrikanska länder under benämningen *Västafrika*. Benämningarna *västafrikaner* och *Västafrika* blir ett uttryck för samtliga människor som inte tillhör *oss* i västvärlden och den västerländska kulturen och blir likaså ett uttryck för *dem*. I enlighet med Chouliarakis (2006:10) resonemang bidrar mediernas distinktioner mellan *vi* och *dem* till en

sorts maktordning i världen utifrån plats och mänskligt liv. På så sätt blir artiklarna därmed medskapare och upprätthållare av en mänsklig hierarki.

Under oktober månad utformades nyhetsrapporteringen om ebolaviruset på olika sätt. Innehållet i artiklarna såg olika ut från dag till dag och sällan stod en specifik händelse i centrum av rapporteringen under en längre tid. Bortsett från att samtliga artiklar vi tittat på berör ebola har även utformningen av artiklarna tenderat att likna varandra. För att få större förståelse för hur utformningen av en nyhet sett ut kan vi använda oss av Chouliarakis (2006:97) kategorisering av tre olika typer av nyhetsformer. Bland annat bestod nyhetsflödet till stor del av beskrivningar av den afrikanska befolkningen utifrån siffertal. I enlighet med den nyhetskategori Chouliaraki (2006) benämner *adventure news* innehöll artiklarna främst faktabaserad information tagen ur sin ursprungliga kontext. Adventure news är en benämning på de nyheter som informerar om lidande men utestänger möjligheten för läsaren att känna medlidande. Följande utdrag är exempel på hur den västafrikanska befolkningen frekvent omnämns i media, vilka kan kategoriseras som adventure news:

Just nu smittas omkring 500 människor i veckan i Liberia. [...] Om nio vecka är vi uppe i 4000 personer i veckan. (Aftonbladet, 2014, 6 oktober)

Cirka 3500 människor har avlidit i utbrottet och antalet smittade beräknas vara minst dubbelt så många. (SvD, 2014, 7 oktober)

Hittills har omkring 9000 sjukdomsfall rapporterats [...]. (SvD, 2014, 19 oktober)

Över 4000 människor har dött i ebola, framförallt i de västafrikanska länderna Liberia, Sierra Leone och Guinea. (Aftonbladet, 2014, 15 oktober)

I nuläget har det bekräftats över 9000 ebolafall i Västafrika och över 4447 dödsfall. (Aftonbladet, 2014, 15 oktober)

I utdragen syns grova generaliseringar där offer för viruset omnämns i form av anonyma siffertal. Bauman (2004:151) menar att när medierna beskriver de drabbade på det här sättet, berövas de både sitt namn, sitt ansikte och sin mänsklighet och det blir ett sätt för medierna att avhumanisera informationen. Vidare förklarar Bauman (2004:258-259) att när medierna avhumaniserar information om människor, skapas en abstrakt och stereotypisk bild av befolkningen som medierna rapporterar om, vilket kan resultera i att de drabbade riskerar att skiljas ifrån det västerländska samhället i än större utsträckning. Enligt Baumans (2004) resonemang kan vi därför se det som att mediernas beskrivning av den afrikanska befolkningen utifrån siffror bidrar till att ytterligare förstärka skillnaderna mellan *oss* och *dem*. Mediologiiken som går inom ramarna för Chouliarakis (2006) kategori adventure news

påverkar relationen till de lidande *där borta* negativt, då möjligheten att föreställa sig hur verkligheten ser ut försämras. Mediernas rapportering bidrar därför till vad Bauman (2004:151) beskriver det som, en etisk likgiltighet gentemot de drabbade. Som tidigare nämnt är det huvudsakliga kännetecknet för adventure news att de presenterar avlägset lidande utan att *skapa* medlidande till de drabbade. Dock kan vi ifrågasätta huruvida det ens är *lidandet* som porträtteras av medierna när informationen avhumaniserar de drabbade i form av siffertal.

7200 människor har sedan i mars testats positivt för ebola och över 3400 har dött [...] krisberedskapschef på myndigheten säger till nyhetsbyrån att det även i Sverige finns risk för “importinfall” [...] det går inte att utesluta. Men vi ser det heller inte som väldigt sannolikt.
(Aftonbladet, 2014, 6 oktober)

Vi konstaterade tidigare att nyhetsformen adventure news främst används för att informera om *de där borta* utan att väcka medlidande hos *oss*. Chouliarakis (2006) resonemang ökar förståelsen för mediers förhållningssätt till lidande på avstånd. Dock har vi identifierat ytterligare en väsentlig aspekt att ta hänsyn till - *det moraliska avståndet*, som Chouliaraki (2006) tangerar men underlåter att vidare föra en djupgående diskussion kring. Utdraget från artikeln visar att antalet drabbade används som ett mått på hur stor risken är för att ebolaviruset ska komma hit, snarare än att beskriva det lidande det förorsakar där det faktiska problemet förekommer. Det blir därmed ett uttryck för hur medierapporteringen även skapar moraliska klyftor och som ytterligare bekräftar skillnaderna mellan *vi* och *dem*. Afrikanernas lidande hamnar i bakgrunden och det huvudsakliga innehållet i artiklarna består av hur sannolikt det är att viruset ska spridas till *oss*. När händelserna avdramatiseras utifrån enbart informativt innehåll upplevs det moraliska ansvaret än mer avlägset. Medierapporteringen överbygger geografiska gränser men när det kommer till de moraliska aspekterna utökar den snarare avståndet. Rapporteringen kan utifrån detta ses som uttryck för mediernas moraliska inställning till de drabbade afrikanerna. Bauman (2004:216) menar att det är lättare att göra omoraliska handlingar gentemot människor som är bortom den egna geografiska platsen. Utgår vi ifrån Baumans (2004) argument kan mediernas åtskillnad mellan *vi* respektive *dem* innebära att det blir lättare för medierna att bortse från moraliska aspekter i nyhetsrapporteringen. Den moraliska dimensionen kommer utredas närmare längre fram i uppsatsen.

Utöver mediers benägenhet att avhumanisera information om de drabbade afrikanerna, tenderar de att generalisera utifrån människors ekonomiska förutsättningar och ursprung.

Detta är ytterligare exempel på hur den mänskliga hierarkin förstärks och upprätthålls inom nyhetskategori adventure news:

Fattiga afrikaner kan inte betala. (Aftonbladet, 2014, 6 oktober)

Drabbat fattiga svarta i Afrika. (Aftonbladet, 2014, 17 oktober)

När vi analyserar mediernas representationer av händelser påpekar Silverstone (2007:6) att vi måste påminna oss att västerländska medier ofta hämtar information ifrån andra platser än vad de själva befinner sig på. När nyheten sedan publiceras i en helt annan kontext än dess ursprungliga sammanhang påverkas innehållet och hur det uppfattas av mottagaren. Uttrycket *fattiga afrikaner* kan i läsarens kontext uppfattas som nedlåtande och generaliserar den afrikanska befolkningen utefter ekonomiska förutsättningar. Citatet är dels ett exempel på vad Silverstone (2007:2) menar med att de västerländska medierna tenderar att förvanska och bagatellisera information men även hur den afrikanska befolkningen snarare porträtteras som passiva offer än som personer förmögna att agera. Att skriva om afrikanerna i en kontext där de framställs vara underlägsna oss i västvärlden i enlighet med Chouliarakis (2006:89) resonemang ytterligare ett sätt för medierna att förstärka skillnaderna mellan *vi* och *dem*.

Silverstone (2007:21) argumenterar för att medier upprätthåller klyftor i världen genom att separera människor ifrån varandra som annars känt en tillhörighet till varandra. Det är precis det som sker när befolkningen från Guinea, Liberia samt Sierra Leone frekvent omnämns i medierapporteringen som en grupp "fattiga afrikaner" och "de ebolasmittade", vilka tydligt separeras från människor med ursprung utanför Afrika som benämns "amerikaner", "européer", "svenskar" etc. Liknande distinktioner utifrån geografisk plats görs genom benämningarna "Västafrika" och "Västvärlden".

Som ovan nämnt upprätthåller medierna även klyftor i världen utifrån människors ursprung. Olofssons (2011) studie visade hur journalister tenderar att rapportera om människor med annat ursprung än deras läsare på ett negativt sätt. När en person från västvärlden omnämns eller uttalar sig i artiklarna presenteras de, i samtliga publiceringar vi tittat på, med deras yrkestitel i sammanhanget. Läkare, forskare, sjukvårdsminister och krisberedskapschef är vanligt förekommande yrkestitlar i artiklarna. De få tillfällen en enskild afrikan omnämns i artiklarna utelämnas individens yrke helt, i bästa fall skrivs namn och ålder, eller som i Aftonbladets publicering 11 oktober:

En person som dött av ebola i Liberia (Aftonbladet, 2014, 11 oktober).

När medierna främst citerar västerländska läkare, forskare och högt uppsatta personer och dessutom omnämner dem i relation till en anonym grupp av afrikaner upprätthålls den redan existerande uppfattningen om att västvärlden har högre auktoritet än många av länderna i Afrika.

Bauman (2000:53) har identifierat att medier ofta porträtterar en så kallad *global elit* i nyhetsrapporteringen som betraktaren av nyheten får ta del av utan möjlighet till återkoppling. I medierapporteringen porträtteras de västerländska läkarna, forskarna och hjälparbetarna som en grupp människor som gör hjältedåd i relation till vad medierna framställer det som, den utbildade svaga gruppen människor i Västafrika. Det bekräftar tydligt att *våra* läkare och hjälparbetare utgör den *globala eliten* medan de afrikanska läkarna inte omnämns i artiklarna. Exempelvis porträtterades ekonomen Tove Strauss i Svenska dagbladet som en "hjälte" i ingressen till artikeln 19 oktober:

Ebola fick toppekonomen Tove Strauss att gå från att arbeta mellanstatligt till att engagera sig på det humanitära planet och utmana blödarfebern. (SvD, 2014, 19 oktober)

Hon är ingen vanlig ekonom utan en *toppekonom* som själv tagit steget att utmana viruset. I utdraget framstår det som att hon fysiskt åkt till platsen där spridningen äger rum och *utmanar* den. Senare i artikeln framgår det vad hon faktiskt gjort.

Privat tog hon initiativet till kampanjen Utmana ebola. (SvD, 2014, 19 oktober)

Ekonomen startade en kampanj mot ebola vars främsta syfte var att utmana företag att donera pengar till ebolaviruset snarare än att hon direkt utmanade spridningen (SvD, 2014, 19 oktober). Att ekonomen beskrivs som en hjälte i relation till alla de människor som arbetar på plats och faktiskt utmanar viruset på riktigt visar på hur människor från vårt eget land porträtteras som hjältar i större utsträckning än människor med annat ursprung. Samhälleliga faktorer som kultur och bakgrund blir avgörande i frågan om vem som ska stå i mediernas strålkastare. Media placerar ekonomen i toppskiktet av den mänskliga maktordningen. Silverstone (2007:168) konstaterar att medierna är *över oss* och det faktum att vi medborgare underordnade medierna är en outtalad makt som ingen kan förneka. På samma sätt som medierna är överordnade medborgarna i den samhälleliga hierarkin, förstärker de uppfattningen om att vi i västvärlden är överordnade människorna i Västafrika i den mänskliga hierarkin.

Innan medierapporteringen om ebloviruset i oktober månad nådde sitt klimax publicerade medierna spekulationer kring vad som var den huvudsakliga källan till smittan. Ebolas tidigare utbrott kunde bland annat spåras till människornas kontakt med så kallat *bushmeat*, kött från vilda djur som gorillor och schimpanser. Den ursprungliga smittobäraren sades vara fladdermusen som sprider viruset genom att de tappar halvätta frukter som sedan äts av exempelvis aporna. Enligt DN:s artikel 19 augusti äter lokalbefolkningen i Västafrika av tradition både självdöda och döda djur i rått tillstånd och får därigenom smittan (DN, 2014, 19 augusti). Tesen som drevs etablerade en sorts myt om virusets spridning och den afrikanska befolkningens kultur. Barthes (2007:131-132) förklarar att en *myt* är ett sätt att tala om något som med tiden etableras i språket och kulturen. Myten uppstår med historien, när vi talar, skriver eller som i det här fallet, när medierna rapporterar om en händelse enligt en särskild diskurs som bidrar till att bekräfta och upprätthålla myten. 7 oktober publicerade SvD en artikel med en bild av den afrikanska befolkningen med följande text:

Försäljare av bushmeat i Centralafrikanska republiken [...] utgör en global fara - djuren kan bära på dödlig smitta. (SvD, 2014, 7 oktober)

Enligt Barthes (2007:155) är det enkelt för medierna att reproducera information utifrån en myt som redan är etablerad. När den negativa uppfattningen om att afrikanernas traditionsenliga ätande av apkött som en del av deras kultur, redan är tämligen vedertagen information, blir efterföljande publiceringar rörande ämnet ett sätt för medierna att upprätthålla myten. I citatet ovan projicerar medierna ebola som en *global fara* och afrikanernas hantering av bushmeat som en direkt orsak till ebolas spridning. Enligt Beck (2000:151) kan vi på grund av den tilltagande globaliseringen och ökade mobiliteten idag definiera en global fara som ett hot mot *hela* världen. Utifrån Becks (2000) definition hotas därmed hela världen av ebola. När alla riskerar att hotas och klasskillnader inte spelar någon roll befinner vi oss i vad Beck (2000) karaktäriserar som ett *risksamhälle*. Sociala skillnader, geografiska gränser och olikheter relativiseras. När alla världens medborgare är lika utsatta blir det enligt Beck (2000:46) allt mer väsentligt att söka efter en *svarte petter* att skylla risken eller hotet på. Medierna utnyttjar här möjligheten att framställa afrikanernas kultur som något makabert och väldigt udda. Fladdermöss förknippas exempelvis i vår svenska kultur som ett djur med låg rang, ofta förknippat med något folk hyser rädsla och mer eller mindre avsky inför. Till skillnad från den svenska kulturen framställs de afrikanska människornas tradition som något extremt avvikande och ett problem som orsakat att viruset idag

klassificeras som en global fara. Medierna använder den spektakulära informationen som ett verktyg för att skuldbelägga afrikanerna och på så sätt peka ut en syndabock för orsaken till ebolaspridningen. Därmed uttrycker medierna att det är afrikanerna själva som bär ansvaret för att inte utsätta sig för smittan. Medierna fransäger därmed sig det moraliska ansvaret och afrikanernas kultur framställs inte enbart som något abnormt utan även som en orsak till att hela befolkningen porträtteras som syndabockar. Beck (2000:49) menar att risker tenderar att förstärka klasskillnader snarare än att upphäva dem. Detta resonemang blir tydligt i medierapporteringen som placerar afrikanerna och deras vanor långt nedanför oss i den mänskliga hierarkin utifrån de kulturella aspekterna.

Enligt Lule (2012:121) är medierna den huvudsakliga förmedlaren av kultur när de producerar, presenterar och informerar oss om kulturella produkter. Medierna är enligt Lule (2012) defacto faktiska människor som genom ekonomiska och politiska redskap aktivt lobbar för att påverka kulturen. Mediernas betoning av de kulturella distinktionerna mellan västvärlden och Västafrika åskådliggör även Chouliarakis (2006:9) resonemang att nyhetsmedierna upprätthåller de skillnader och klyftor som finns genom sitt sätt att rapportera om människor från andra kulturer och bakgrunder. SvDs artikel upprätthåller den myt som etablerats om att traditionerna i den afrikanska kulturen är ett globalt hot. Dock är nyheten samtidigt lugnande för oss i västvärlden då att vara i kontakt med bushmeat, är något så avvikande att det aldrig skulle förekomma i vår egen kultur. Därmed bidrar mediernas framställning till att den kulturella distansen till *dem* ökar men även att risken för att smittas framställs vara längre bort.

Vad får då mediernas framställning av skillnaderna mellan *vi* och *dem* för konsekvenser för det moraliska agerandet?

Vi matas dagligen med informationsströmningar och kan som mottagare av dem inte längre förneka att vi vet vad som händer bortom vår geografiska plats, sticka huvudet i sanden och låtsas vara ovetande. Silverstone (2007) skriver att med ökad medvetenhet om lidande på platser bortom vår egen kommer även ökat ansvar. Ett moraliskt ansvar av oss människor att såväl ta till oss informationen som att svara på den och agera (Silverstone 2007:26). Massmedierna har inte enbart överbryggar geografiska avstånd, Beck (2006) belyser att medierna även förändrat människornas förutsättningar för kulturella band, lojalitet och

identitetsbyggande över nationella gränser (Beck 2006:7). På motsvarande sätt har det bidragit till att även risker, som ebolavirusets spridning, rör sig över geografiska gränser och riskerar att drabba *alla*. Beck (2000) menar att risksamhället resulterat i att vi idag mer eller mindre sitter i samma båt, alla riskerar att drabbas och vi kan inte längre separera *de smittade* från *oss friska* utan vi måste snarare se *de ebolasmittade* respektive oss som *ännu inte är smittade* (Beck 2000:50). Om risksamhället innebär att alla världens medborgare sitter i samma båt, bör den nya riskmedvetenheten bidra till att de hierarkiska nivåerna människor emellan jämnas ut? Om så är fallet, skulle det innebära att likväl som vi har ett globalt hot bör vi ha ett globalt ansvar. Enligt Appiah (2006) kan vi inte längre se oss som medborgare av *ett* enskilt samhälle eller *en geografisk* plats utan vi måste se oss som medborgare av hela världen. Idén om vår värld som en gemenskap benämner Appiah (2006) för kosmopolitismen som belyser vikten av ett globalt ansvar gentemot varandra. Utifrån den kosmopolitiska idén hävdar Appiah (2006) att vi trots geografiska och kulturella skillnader, måste ta ett moraliskt ansvar för alla medborgare i den globala världen (Appiah 2006:14). Det kosmopolitiska resonemanget går hand i hand med Becks (2000) princip om ett risksamhälle, där globala hot sätter en oundviklig press på samhället att komma överens och ta ett gemensamt ansvar för *alla* världens medborgare (Beck 2006:23).

Återkommer vi till hur stora delar av medierapporteringen sett ut blir det problematiskt för läsaren av nyhetsartiklarna att *ta* sitt moraliska ansvar när möjligheten att *känna* det moraliska ansvaret uppenbarligen försämras när nyhetsformen adventure news dominerar (Chouliaraki 2006:100-101). När afrikanerna i de drabbade länderna genom denna nyhetsform avhumaniseras, upplevs de i större utsträckning som en abstrakt och stereotypisk grupp av människor. Enligt Silverstone (2007) ”behöver mottagaren vara nära, men inte för nära [...] vi behöver avstånd, men inte vara för avlägsna” (Silverstone 2007:172). Vad Silverstone (2007) menar är att nyhetsrapportering om händelser från platser bortom vår egen måste ha ett *lämpligt avstånd* till mottagaren av nyheten. Silverstone (2007) förklarar vidare att om medierna rapporterar *för intensivt* om en händelse riskerar nyheten att uppfattas vara *för nära* mottagaren. Medierapporteringen riskerar då att avtrubba och passivisera mottagaren snarare än att få mottagaren att agera. Dock krävs det att mottagaren av nyheten får tillräckligt med kunskap om de drabbade människorna, deras kultur och situation för att de ska kunna ta till sig informationen och bry sig om dem (Silverstone 2007:171-172). Medier har under lång tid strävat efter att informera och överbrygga avstånd men när nyhetsrapporteringen följer specifika diskurser, som kriterierna för adventure news, blir vi inte bara distanserade materiellt, geografiskt och socialt. Konsekvensen av nyhetsformen adventure news är även att

rapporteringen distanserar läsaren utifrån ett moraliskt hänseende. Bauman (2004) argumenterar för att det vid kortare avstånd och närhet till den andre finns ett självklart moraliskt ansvar (Bauman 2004:260). När avståndet som i det här fallet snarare ökar, förtvinar betraktarens ansvar för den andre (Bauman 2004:258-262). Trots att artiklarna om ebolaviruset publicerats frekvent och informationen om de drabbade av viruset finns framför oss, tycks nyhetsformen *adventure news* snarare försämra än förbättra möjligheterna till att känna ett moraliskt ansvar gentemot *dem*. När afrikanerna beskrivs utifrån avhumaniserad information och medierna tydligt följer diskursen för *adventure news* blir det en metod medierna använder för att få den redan distanserade afrikanska befolkningen än längre bort ifrån oss. I stora drag marginaliseras den afrikanska befolkningen i nyhetsflödet och exkluderas från idén om vår värld som ett *ett globalt nätverk* eller McLuhans värld *global village* som alla världens människor tillhör oavsett ursprung och kulturella skillnader (Lule 2012:9,28). Det blir tydligt att det finns en motsättning i medierapporteringen utifrån den kosmopolitiska idén om vår värld som *en* enhet då det framgår att ursprung och kulturella skillnader färgar innehållet i artiklarna. Rapporteringen har visat på att medierna snarare bidrar till att öka klyftan mellan människor i västvärlden respektive i västra Afrika när de använder sig av nyhetsformen *adventure news* samt då de pekar ut en syndabock att beskylla spridningen av ebolaviruset för.

Sammanfattningsvis ser vi tydligt i det här analysavsnittet hur medierna använder sig av olika uttryck för att upprätthålla skillnader mellan *oss* och *dem* utifrån ekonomiska förutsättningar, ursprung och kultur. Utifrån dessa aspekter förstärker medierna bilden av att *vi* befinner oss i toppen av världens maktordning. Återgår vi till Chouliarakis (2006) resonemang om vår placering i toppen av denna mänskliga hierarki, kan vi tillföra en ytterligare hierarki, den *moraliska hierarkin*. När det kommer till den moraliska hierarkin fransäger vi oss snarare det moraliska ansvaret. Genom att skuldbelägga *andra* undviker medierna att rapportera om huruvida vi har en skyldighet att agera gentemot *dem*. När medierna upprätthåller ett så kallat *lämpligt avstånd*, möjliggör det ett moraliskt ansvarstagande till den västerländska befolkningen. När medierna däremot rapporterar om afrikaner, vidmakthålls en distans som försvårar möjligheten till igenkänning. Mediernas framställning ger uttryck för en implicit skuldbeläggning som i sig innebär att förklä *dem icke-moraliska*, samtidigt som medierna positionerar sig moraliskt högstående.

Är mediernas moraliska prioriteringar en förklaring till att mediemakten såväl regerar som segregerar?

I dagens digitala medieklimat kan interaktivitet likställas med en viss grad av makt. Silverstone (2007:42) belyser att de som inte är delaktiga i interaktiviteten marginaliseras av mainstreammedia vilka etablerar diskurser som de dominerande medieplattformarna upprätthåller. Överblickar vi medierapporteringen under oktober månad blir det tydligt att olika personer tenderar att stå i centrum i rapporteringen under avgränsade tidsspann. En gemensam nämnare bland personer som fått stor uppmärksamhet i media är deras ursprung: amerikanskt eller europeiskt. Exempelvis bestod nyhetsflödet under 6 – 7 oktober huvudsakligen av information om en ebolasmittad norsk hälsoarbetare med följande rubriker:

Norska ebolasmittad i Sierra Leone. (DN, 2014, 6 oktober)

Norsk kvinna sjuk i ebola, Ebolasmittad norska evakueras. (SvD, 2014, 6 oktober).

Norsk kvinna smittad av ebola – flygs hem. (Aftonbladet, 2014, 6 oktober).

Norska smittad av ebola. (Expressen, 2014, 6 oktober)

Norska läkare förbereder sig för kamp mot ebola. (Aftonbladet, 2014, 7 oktober)

Ebolasmittad i Spanien och Norge. (SvD, 2014, 7 oktober)

Medierapporteringen utgjordes främst av information om norskans tillstånd, orsaken till att hon blivit smittad samt risken för spridning av ebola till Sverige. Till skillnad från de anonyma och generaliserande nyhetsformerna vi tidigare analyserat, får norskan inte enbart ett ansikte utan även en titel, ett kön och en historia. Istället för att avhumaniseras till en homogen grupp personifieras den drabbade. I enlighet med Chouliarakis (2006:163) kategorisering tillhör medierapporteringen om norskan kategorin *ecstatic news*. Typiskt för *ecstatic news* är att händelsen, som i det här fallet, skildras i realtid och informationen publiceras vartefter tidsförloppet passerar.

Klockan 18:51: På måndagen bekräftade Läkare utan gränser att en norsk kvinna, som arbetat på fältet för organisationen i Sierra Leone i Västafrika, har insjuknat i ebola. (DN, 2014, 6 oktober)

Klockan 20:30: Under kvällen kommer kvinnan akut att evakueras från Sierra Leone i Västafrika och flygas hem med ambulans till Norge. Hon kommer troligtvis landa någon gång i natt eller tidigt på tisdag morgon. (Aftonbladet, 2014, 6 oktober)

Klockan 15:46: Jag kan bekräfta att vår kollega är vid gott mod.[...]Jag kan säga att evakueringen av kvinnan går enligt plan, säger kommunikationschef Jonas Hågesen. (SvD, 2014, 7 oktober)

Medierna personifierade norskan i beskrivningarna av hennes tillstånd, hur hon smittades och vem hon är. I enlighet med Chouliarakis (2006:163-164) resonemang är detta ett sätt för medierna att få läsaren att identifiera sig med den lidande och känna medlidande.

Norskan framställdes inte som en anonym person tillhörande *de andra* utan som en enskild person, tillhörande samma värld som *oss*. Beskrivningarna av norskan är inkluderande i citatet, “*vår kollega är vid gott mod*”, vilket bjuder in mottagaren till att känna empati och tycka synd om henne. Detta gör det sedermera lättare för mottagaren att föreställa sig själv i denna beskrivning. När medierna som i det här fallet beskriver den drabbades tillstånd i detalj och mottagaren av nyheten kan följa händelseförloppet menar Chouliaraki (2006:158-159) att nyhetens sanningshalt ökar samt att det bidrar till att mottagaren får större möjligheter till att empatisera och reflektera över lidandet. Enligt Appiah (2006:109) tenderar läsaren av en nyhet att föredra lokala nyhetssändningar som ligger nära till mottagarens egen kultur, vilket kan ge oss större förståelse för varför norskan fick så enormt utrymme i medierna under denna period. När medierna rapporterar mer detaljerat om den drabbade och dess kultur ökar det möjligheterna till att känna ett omedelbart ansvar för den drabbade och agera argumenterar Silverstone (2007:172). Den intensiva rapporteringen om norskan kan därför ses som en metod medierna använder sig av för att ge bilden av att de tar ett moraliskt ansvar gentemot människor ifrån västvärlden.

Medierna har porträtterat avsaknaden av ekonomiska resurser såväl som brist på läkare, hjälparbetare och sjukvård på plats, som de huvudsakliga problemen i de drabbade länderna i Afrika. När den norska hjälparbetaren drabbats ser rapporteringen istället ut på följande sätt:

Hon kommer att föras till infektionsavdelningen på Universitetssjukhuset i Oslo - där ett massivt team av läkare, sjuksköterskor och experter väntar. (Aftonbladet, 2014, 7 oktober)

När en kvinna från vår egen kultur nu drabbats finns det inte enbart *en* utan *ett massivt team* av läkare, sjuksköterskor och experter redo att hjälpa henne. Det moraliska ansvaret blir mer

påtagligt i rapporteringen när en västerländsk person är smittad och inga resurser ska besparas, till skillnad från när det enbart är den afrikanska befolkningen som drabbats av viruset.

Samtidigt som norskan fick allt större uppmärksamhet i nyhetsflödet marginaliserades den drabbade befolkningen i Afrika i allt större utsträckning. Tydligt blev det i DN:s artikel 6 oktober när en 32 rader lång artikel huvudsakligen bestod av information rörande norskan bortsett från tre rader innehållande anonym och generaliserande information om afrikanerna:

395 personer i två byar sattes i karantän i förra veckan i distriktet Bo. 227 misstänkta ebolafall har bekräftats. 84 personer har testat positivt för sjukdomen, 46 har avlidit och sju har friskförklarats. (DN, 2014, 6 oktober)

Medierapporteringen visar ett tydligt moraliskt ansvar gentemot människor från vår egen kultur. När det däremot kommer till information gällande de drabbade afrikanerna, förminkas de genom att antingen inte omnämnas alls eller genom det slags anonymiseringar vilka vi tidigare påvisat. Olofssons (2011) tidigare innehållsanalys av medierapporteringar visade på att publiceringar från internationella katastrofer i stor utsträckning präglas av *nationalism*. Som tidigare nämnt visade studien på att människor från en annan nationalitet marginaliseras samt exkluderas i större utsträckning, till skillnad från det egna landets medborgare och människor närmare den egna kulturen, vilka tydligt prioriteras. Den nationalistiska andan som studien visade på kan ge oss större förståelse för *varför* norskan prioriterats i nyhetsflödet och *vem* medierna prioriterar det moraliska ansvaret för. Medierapporteringen blir ett uttryck för hur medierna upprätthåller redan etablerade distinktioner utifrån kultur och samhällelig bakgrund.

Redan konstaterat är att vi i realiteten får information från så många mediekkanaler att vi inte längre kan blunda för den. Silverstone (2007) kritiserar medierna för att förse oss med aktuell information men inte hur vi ska göra för att besvara den. Ovan visade vi på att en viss grad av nationalism tenderar att prägla medierapporteringen och urvalet av information. En central fråga att diskutera utifrån medierapporteringen är huruvida medierna har för avsikt att få mottagarna engagerade till att ta ett moraliskt ansvar även gentemot de *drabbade i Afrika*. Johan von Schreeb, katastrofläkare, uttalade sig i en intervju i Svenska dagbladet:

Vårt budskap är att riskerna går att hantera om man agerar på rätt sätt. [...] Det kan sammanfattas i några få punkter: isolera och ta hand om den sjuke, säkra begravingar, spåra smittade [...]. (SvD, 2014, 13 oktober)

Medierna vill informera om hur riskerna går att hantera på "rätt sätt". Det blir dock problematiskt när informationen ger konkreta tips till hur människorna på plats i de smittade områdena i Afrika ska agera, snarare än hur mottagarna av mediernas publiceringar ska agera. Artikeln underminerar möjligheten till att agera härifrån och överlämnar ansvaret till människorna på plats i de drabbade områdena. När artikeln uttrycker att ansvaret överlämnas fransäger sig medierna samtidigt ansvaret från oss, då vi uttryckligen inte kan göra något härifrån på grund av det geografiska avståndet till de drabbade.

SvD publicerade 11 oktober en artikel rörande en specifik person, med afrikanskt ursprung, till skillnad från de västerländska människorna som tidigare fått stå i centrum. För första gången gavs en afrikansk medborgare ett ansikte i medierapporteringen. Till skillnad från tidigare publiceringar innehöll artikeln även en bild på en tonårsflicka som tillsammans med sina syskon tittade in i kameran vilket enligt Chouliaraki (2006:118-119) introducerar läsaren av nyheten till den fysiska platsen. Den visuella bilden som talar direkt till betraktaren av nyheten är specifikt för den kategori som Chouliaraki (2006) benämner för *emergency news*. Den bidrar i större utsträckning till att läsaren känner medlidande för de avlägsna lidande, trots att offren fortfarande framställs som *de andra* i relation till oss i västvärlden. På så sätt menar Chouliaraki (2006:124) att nyhetsformen komprimerar avståndet mellan de drabbade och betraktaren av nyheten.

Enligt Silverstone (2007:172) ökar möjligheten till att känna ett naturligt moraliskt ansvar när vi får kunskap om andra människors kultur. Utifrån de moraliska aspekterna är det därför positivt att medierna använder sig av denna nyhetsform, om det ökar förmågan att känna medlidande, ta ett moraliskt ansvar och aktivt agera. När vi tittar närmare på innehållet i artikeln utgörs den bland annat av följande information:

När solen går upp kokar jag ris till mig, min son och mina syskon. (SvD, 2014, 11 oktober)

Vi måste se till att flickorna som nu tvingas agera mödrar till sina syskon får akut hjälp att överleva den här krisen. (SvD, 2014, 11 oktober)

Hon berättar att de fick en ranson ris av hälsoministeriet när deras mamma dött men därefter har de inte fått någon mer mat från regeringen. (SvD, 2014, 11 oktober)

När medierna beskriver människornas vardag och på så sätt ökar betraktarens kunskap om den afrikanska befolkningens kultur och bakgrund följer de diskursen för Chouliarakis (2006) nyhetsform *emergency news*. Detta möjliggör en känsla av medlidande hos mottagaren vilket bidrar till att ett moraliskt ställningstagande blir möjligt. Möjligheten för betraktaren att identifiera sig med de lidande ökar och medierna förhåller sig till det så kallade *lämpliga*

avståndet som Silverstone (2007) benämner det. Personer som har barn och familj ingår i ett socialt sammanhang och tillhandahåller möjligheten till identifikation. Dock framstår det som att det huvudsakliga problemet hos befolkningen är bristen på mat. Utvecklingsländernas livsmedelsbrist kan ses som ett exempel på en redan etablerad myt som Bauman (2004:70) förklarar är information som mer eller mindre redan är allmänt godtagen i kulturen och samhället. Information som under decennier varit vedertagen förklarar Bauman (2004:70) är ett sätt för medierna att dölja vår brist på agerande och istället påvisa att ansvaret ligger hos dem själva och den Liberiska regeringen. Nyheten reducerar problemet till en fråga enbart om hunger, medan ebolavirusets verkliga omfattning och resultatet av dess spridning reduceras (Bauman 2004:72). Bauman (2004:71-72) menar att ytterligare komplexa aspekter som behöver uppmärksammas hamnar i bakgrunden. Exempelvis är ohållbara levnads- och bostadsförhållanden, splittrade familjer, brist på utbildning och utsiktslöshet väsentliga aspekter som befolkningen behöver hjälp med men som medierna väljer att exkludera. I enlighet med Barthes (2007) resonemang tyder det återigen på att medierna upprätthåller redan vedertagen information och gör det enkelt för sig och enbart bekräftar en redan etablerad föreställning, att de fattiga i Afrika lider av hungersnöd.

Medierna undviker att associera porträtteringen av hungersnöd med det globala ansvaret och nämner att det är på grund av landets egen regering som personen i intervjun och hennes familj inte har mat. Alltså framgår det inte att en av orsakerna grundar sig i att vi i Västvärlden exempelvis under lång tid profiterat på utvecklingsländerna. Att medierna här väljer att presentera regeringen som den huvudsakliga boven bakom bristen på mat kan förstås utifrån syndabocksmekanismen. Enligt Asplund (1989:27,32) används en syndabock i vår kultur för att förklara och hänvisa till ett fenomen eller problem som vi själva inte vill ta ansvar för. Istället för att vi gemensamt tar ansvar för problemet riktas källan till det enbart mot en part som ofta är distanserad till majoriteten så att försvarsställning och mothugg inte kan göras. Tidningen i det här fallet framställer regeringen som syndabocken till afrikanskans lidande och frånsäger sig i samma mening vårt ansvar gentemot hennes levnadstillstånd. Att framställa en syndabock som av läsaren inte förknippas med oss i Sverige och vårt moraliska ansvar gentemot den afrikanska befolkningen uttrycker en underliggande moralisk diskurs som formar medierapporteringen.

Innebär geografiska och kulturella skillnader även moraliska skillnader?

Återgår vi till vad vi kom fram till i det tidigare analysavsnittet bidrog nyhetsformen *adventure news* till ökad distansering gentemot de lidande där möjligheten till medlidande sedermera utestängs. I motsats till *adventure news*, resonerar Chouliaraki (2006:118) kring att *emergency news* samt *ecstatic news* å andra sidan skulle öka möjligheten till medlidandet genom att personifiera lidandet och presentera informationen i en den drabbades kontext, vilket även skulle föra oss närmare. Hypotetiskt sett kunde vi därför förvänta oss att de här artiklarna skulle öppna upp möjligheterna för ett ökat moraliskt ansvar gentemot de lidande.

Artiklarna bekräftade ett ökat moraliskt ansvarstagande, dock främst gentemot människor med västerländskt ursprung. Exempelvis skedde rapporteringen om den norska hälsoarbetaren frekvent, där medierna syftade till att projicera en bild av hur väl hon togs om hand, de massiva insatserna och det enorma ansvarstagandet som vi var benägna att förse henne med. När media däremot porträtterade en afrikansk kvinna bestod det huvudsakliga innehållet av något helt annat. När den afrikanska kvinnan personifierades och mottagarna bjöds in till de drabbade ländernas kontext, lyste underliggande kulturella skillnader och geografiskt avstånd igenom och präglade nyheten som då istället snarare syftade till att belysa de olikheter som skiljer oss åt. Strålkastarna riktas snarare, som ovan nämnt, på redan vedertagna problem som den rådande bristen på mat, och det egentliga problemet ställdes snarare i skymundan. Media placerar sig snarare utanför problemet och upprätthåller inte bilden av att vi har ett *globalt hot* utan enbart ett hot för *dem där borta*. Det blir upp till den afrikanska befolkningen själv att åtgärda problemet. Vårt ansvar upplevs enbart vara att informera om problemet utan att aktivt agera. Detta resonemang bekräftas även av det utdrag som påvisat ovan - "isolera och ta hand om den sjuke, säkra begravningar, spåra smittade" (SvD, 2014, 13 oktober), vilket tydligt visar att de enda som har möjlighet att agera är de som är på den fysiska platsen i de drabbade länderna. Den tidigare projicerade mediabilden av vår värld som ett risksamhälle, med ett gemensamt ansvar gentemot varandra, demoleras på så sätt. Vi återgår snarare till tanken om vår värld som ett klassamhälle där geografiska avstånd, kulturella skillnader och nationalistiska ideologier avgör hur medierna förhåller sig till omvärlden.

Trots dagens tekniska förutsättningar, att överbygga avstånd såväl geografiskt, kulturellt och moraliskt menar Appiah (2006) att vi inte kan förmå oss att utnyttja dem på *rätt*

sätt. Vi kan än idag inte komma ifrån våra värderingar, kulturella ursprung, normer etc. som fortfarande präglar hur vi agerar, trots att vi i praktiken har verktygen för att göra detta (Appiah 2006:78). Det här visar på en otvivelaktig naivitet i inställningen till den kosmopolitiska idén om vår värld som *en enhet*.

I SvD den 6e oktober publicerades en artikel gällande Anneli Eriksson som på uppdrag för Läkare utan gränser jobbade i ett nybyggt center i den Liberiska huvudstaden Monrovia. Från hennes tre veckor långa upplevelse kan vi ur artikeln utläsa följande:

Jag identifierade mig själv och mina barn i andra och då tar det hårdare på en, säger Anneli Eriksson.
(Svenska Dagbladet, 2014, 6 oktober)

Anneli Eriksson upplevde det enklare att identifiera sig själv med de drabbade människorna när hon var på plats i Liberia. Det blir tydligt att minskat geografiskt avstånd ökar förmågan att känna medlidande och bidrar till ökad förståelse av verkligheten i betydligt större utsträckning än medierat lidande på distans. Chouliaraki (2006:203) förklarar det som att det medierade lidandet främst är en teknik medierna använder sig av för att manipulera mottagarna av nyheten. Möjligheten att faktiskt agera utesluts och det bidrar enbart till att mottagarna kan beskåda händelsen utifrån. Appiah (2006) refererar till Adam Smiths klassiska *The Wealth of Nations* och diskuterar vilka begränsningar vi människor har gällande vår moraliska fantasi. Smiths argument lyder enligt följande princip: om vi människor föreställer oss något fruktansvärt på stort geografiskt avstånd, skulle vi människor först uppfattat händelsen som oerhört tragisk. Därefter skulle de flesta försökt reflektera över dess effekt, samt möjligtvis över dess inverkan på världshandeln. Men Appiah (2006:156) menar att efter reflekteringsens slut, kommer vi fortsätta, oproblemiskt med vårt vanliga liv. Som vi tidigare redogjort förknippas exempelvis Ebola med Västafrika vilket medierna framställer som en mycket avlägsen plats. Adam Smiths resonemang kan grunda sig i den problematik som innebär att låta mottagarna förbli avskärmade från nyheter. Medier har en tendens att förbinda lokala problem till dess avlägsna plats, vilket innebär att det lokala förblir lokalt och utesluts från andra delar av världen. Detta resulterar i att det blir allt svårare för människor i västvärlden att identifiera sig med de drabbade. Enligt Bauman (2000:72) påverkar detta även huruvida mottagarna av nyheten upplever att de har en moralisk skyldighet till *dem där borta* eller inte. Uttalandet ovan är en reflektion av huruvida ett moraliskt ansvar är mer påtagligt vid närhet och bekräftar ovanstående tes där geografiska avstånd och kulturellt ursprung fortfarande har en inverkan på medier. Det bekräftar även Silverstones (2007) betoning av det

lämpliga avståndet till de lidande. Anneli Eriksson hade inte förmågan att känna medlidande när hon enbart fick ta del av de drabbades situation via medierna. När hon själv tog sig till platsen där de drabbade befann sig, fick hon med andra ord ett lämpligt avstånd till de drabbade och kunde därmed känna medlidande. Medier överbygger alltså *inte* geografiskt avstånd med hänsyn till en moralisk dimension. Vi kan konstatera att ett moraliskt ansvarstagande prioriteras av media gentemot dem som upplevs vara närmare oss och en del av *oss*. Det ger oss även ökad förståelse till varför den moraliska hierarkin i världen inte naturaliserats som vi konstaterade i det tidigare analysavsnittet. Medierna står inför en utmaning vid rapporteringen av lidande. Om de drabbade upplevs vara för distanserade tar mottagarna inte till sig informationen. Likväl menar Silverstone (2007:14) att om rapporteringen är för intensiv blir effekten snarare avtrubbning för mottagaren och rapporteringen får då motsatt effekt, att situationen istället inte upplevs vara akut. Återkommer vi till frågan huruvida mediernas moraliska prioriteringar resulterar i att de segregerar människor ytterligare är det flera publiceringar under oktober månad som tyder på att skillnader på *vi* och *dem* förstärks ytterligare.

Resulterar mediernas upprätthållande av ebolaviruset som risk i en moralisk tillbakakaka?

För att förstå medierapporteringen vid avlägset lidande kan vi använda oss av Chouliarakis (2006) nyhetskategorisering. Vi har dock identifierat en ytterligare aspekt som är ständigt närvarande i medierapporteringen. Ebolaviruset presenteras frekvent som en riskbild och ett globalt hot. Som tidigare nämnt menar Beck (2000:65) att vi idag lever i ett risksamhälle. Tidigare hot som var avgränsade till den enskilda nationen är idag gemensamma hot som riskerar att drabba *alla*. Nedanstående citat tydliggör detta, nämligen hur medierna projicerar ebola som en hotbild och som ett globalt hot.

Ebola kan bli lika stort hot mot väst som islamiska staten. (Aftonbladet, 2014, 6 oktober)

Ebola mer extremt än någon film. (SvD, 2014, 11 oktober)

Ebola måste stoppas inom 45 dagar. (Aftonbladet, 2014, 15 oktober)

[...] Epidemin var utom kontroll. (Dagens Nyheter, 2014, 18 oktober)

Tidigare katastrofer smyger sig in i rapporteringen och inte sällan likställs ebola med epidemier som digerdöden och sarsviruset men även svininfluensan som var aktuell för endast några år sedan. Förutom att påminna om tidigare katastrofer benämns även terroristgruppen islamiska staten i ebolas sammanhang. Enligt Chouliaraki (2006:19) framställs tidningsartiklar utifrån ett ramverk, som genom narrativa konstruktioner och liknelser som tidigare epidemier, kan presentera fiktiva vinklar av världen. Medierna använder sig av språket som ett verktyg för att få mottagaren att känna, tänka och agera på ett visst sätt vilket ger oss ökad förståelse för varför mediernas ordval (Chouliaraki 2006:61).

Citaten ovan visar tydligt på hur detta tar sig i uttryck, nämligen att medierna agerar genom att porträttera en hotbild vilket skapar oro, panik och fruktan. Hotbilden konstrueras genom att likställa ebola med terrorism, samt att ställa en tidsgräns på 45 dagar. Därigenom framställs spridningen många gånger som en illusion, något som inte är greppbart och förståeligt. Som kritik till medierna hävdar Silverstone (2007:21) att de idag har korsat och missbrukat gränsen mellan vad som är fiktivt och verklighet samt nyhet och underhållning. Vi kan med utgångspunkt i Silverstone (2007) få större förståelse för medierapporteringen

utifrån begreppet *hollywoodization* - vilket är en förklaring till hur medier idag har korsat och missbrukat gränsen mellan vad som är fiktivt och verklighet samt nyhet och underhållning. Enligt Silverstone (2007) har medierna förlorat rollen att förse allmänheten med objektiv information då medier idag använder sig av språkliga verktyg för att skriva om information på olämpligt sätt, trivialisera men även exploatera svaga och lidande. Medierna står i en maktposition då de har möjlighet att välja ut vilka som ska vara delaktiga i medierapporteringen, de som däremot utestängs i rapporteringen, marginaliseras i informationen. Silverstone (2007) förklarar vidare att utformningen på nyheterna beror på det styrande ekonomiska vinstintresset som medier underkastar sig. Medier använder framställningen av nyheter på samma sätt som företag använder marknadsföring, där tidningen utgör produkten med avsikten att i slutändan åstadkomma konsumtion. Utdragen ovan visar hur detta tar sig i uttryck, nämligen att medierna tenderar att dramatisera ebolavirusets förlopp snarare än informera om det. Enligt Lule (2012:70) öppnar på så sätt medierna upp möjligheten att nå ut till fler potentiella konsumenter och därmed även ökad konsumtion av nyheten. Faktum är att den svenska tidningsmarknaden idag präglas av ett fåtal aktörer som styr den informationsströmning som företag förser marknaden med, likaså de tidningar som denna studie undersöker (Sundberg, 2010, 14 september). Med utgångspunkt i Lule (2012) är media idag en symbol för ekonomisk globalisering. De ekonomiska aspekter som kan anknytas till ebola är något som är frekvent återkommande i oktober månads rapporter.

[...] samtidigt ställs resor och affärer in, investeringar skjuts på framtiden, skolor stängs. Steg för steg rasar ekonomin samman. (SvD, 2014, 19 oktober)

Precis som Ebola har slagit sönder [...] de överlevandes ekonomi hotar viruset att ödelägga decennier av samhällsutveckling i Västafrika. (DN, 2014, 18 oktober)

Publiceringarna omfattar främst information om spridningen, men de ekonomiska faktorerna är ständigt närvarande. I rapporteringen finns genomgående upplysningar om de potentiella ekonomiska utfallen som vi kan tänkas stå inför inom den nästkommande tidsperioden. Beck (2000:35) belyser även detta fenomen, nämligen att det blir tydligt vilken information den offentliga debatten riktar strålkastarljuset på. Rapporteringen om Ebola berör inte enbart de hälsorelaterade följdproblemen, media rapporterar i hög grad även om de ekonomiska bieffekterna. Citaten ovan tydliggör även Becks (2000) resonemang om risksamhället. Konsekvenserna av spridningen är inte platsbunden, spridningen berör hela världen och utgör ett globalt hot. Faktum är att det inte enbart är risken för spridning till västvärlden som är

oroande, konsekvensen av ebola utgör till stor del de ekonomiska potentiella utfallen som västvärlden står inför. Dock framhäver Beck (2000:49) en problematik med ett risksamhälle, nämligen att risker har en tendens att förstärka klasskillnader. När spridningen huvudsakligen är rådande i de västra delarna av Afrika, med ett fåtal fall i Europa, har Sverige de ekonomiska förutsättningarna för att "köpa sig fri och säker" från riskerna. Därmed blir det logiskt att det är ovissheten kring de ekonomiska åtgärderna och konsekvenserna orsakade av ebola som sprider en osäkerhet i västvärlden och sedermera det som utgör den huvudsakliga oron.

En sjukdom av det här slaget kan få omfattande följder för ekonomin både i de drabbade länderna och slå mot den globala tillväxten. (Aftonbladet, 2014, 17 oktober)

Västvärlden innehar fördelar gentemot utvecklingsländerna. De har möjligheten att kunna köpa sig säkerhet och har tillgång till den moderna mobiliteten, en total *rörelsefrihet* som innebär ett betydande övertag gentemot befolkningen i de drabbade länderna. Denna moderna mobilitet innebär att hjälparbetare ifrån västvärlden kan göra det aktiva valet att resa hem när det helst behagar, en förmån som den drabbade befolkningen inte har. De ojämlikheter som förekommer mellan de olika samhällsskikten har enligt Beck (2000:33-34) framhåvt en ny fördelningslogik: förr eller senare drabbar moderniseringsriskerna även de personer som skapat samt profiterat sig på dem. Moderniseringsriskerna inrymmer en så kallad *bumerangeffekt* som ska komma att "spränga klassmönstret" och därmed naturalisera skillnaderna mellan *vi* och *dem*. När detta inträffar går inte heller de rika och mäktiga säkra. Ett scenario Beck (2000:53) resonerar kring, är hur en sådan bumerangeffekt inte nödvändigtvis innebär ett direkt hot mot livet, utan kan som i detta fall vara ett hot mot västvärlden utifrån ekonomiska aspekter och utgör därmed en *ekonomisk bumerangeffekt*. Fler publiceringar som gjorts rörande ebolaviruset uppvisar tydliga tendenser på att ytterligare en bumerangeffekt idag riskerar att slå tillbaka på västvärlden, som ett resultat av tidigare handlande. Detta tar sig följande till uttryck i rapporteringen:

Skälet till att det inte finns något vaccin är att det fram till nu bara drabbat fattiga svarta i Afrika. Viruset hittades redan 1976 och har haft 33 utbrott, men inga läkemedelsföretag tycker det är värt att satsa pengar på att ta fram ett läkemedel. (Aftonbladet, 2014, 17 oktober)

Vinstdrivande intressen och ekonomiska faktorer kom i vägen för den fortsatta forskningen på vaccin. Med utgångspunkt i Becks (2000) resonemang kan vi ytterligare identifiera en

bumerangeffekt. Förutom den ekonomiska bumerangeffekten som idag riskerar att slå tillbaka på västvärlden likt en bumerang, kan vi utifrån citatet ovan även identifiera en *moralisk bumerangeffekt*. Artikeln uttrycker att det ekonomiska vinstintresset prioriterades över det moraliska ansvarstagandet gentemot den drabbade afrikanska befolkningen. Västvärldens fokus låg på den ekonomiska nyttan men har famlat i mörker när det gäller virusets potentiella risker och att det nu riskerar att drabba dem själva. Vidare beskriver Beck (2000:82) att bumerangeffekter innebär att det "oförutsägbara" kommer tillbaks och innebär att de som skapat samt profiterat sig på riskerna nu själva riskerar att hamna i den djupa fallgropen. Att prioritera en "kort vinning" har inneburit ovissa ekonomiska konsekvenser samt att beslutet att bortse från ett moraliskt ansvar nu har "slagit tillbaka" genom att även viruset äventyrar deras egen hälsa.

Bauman (2000:14) resonerar även kring de ekonomiska aspekterna i stor utsträckning styr och hur människor med ekonomiska förutsättningar ofta utnyttjar dess förmåner och ser bortom de konsekvenser som kan tänkas uppstå. Västvärldens ekonomiska förutsättningar gör det möjligt att förflytta sig med kort varsel och utan förvarning. Att lämna ifrån sig ansvaret menar Bauman (2000:70) är den mest eftertraktade förmånen som den nya mobilitetsdimensionen möjliggör för *eliten*. Invånarna i de drabbade länderna är, i kontrast till elitens rörelsefrihet, fast i en tillvaro som är omöjlig fly ifrån. Bauman (2000) hävdar att den snabba tillväxten av rikedom och den accelererande andelen fattigdom härrör ifrån samma ursprung. De "fattigas" platsbundenhet är ett resultat lika förankrat i de globaliserande krafterna, som den nya gränslösa friheten eliten åtnjuter. När medier och företag överlag är underkastade iden om att den ekonomiska dimensionen är att prioritera, kan vi med utgångspunkt i artiklarna, identifiera en motsättning mellan de ekonomiska och moraliska aspekterna. Trots att medier syftar till att agera likt ett fönster, öppen för insyn till hela världen, finns det ett fysiskt och psykiskt avstånd till den drabbade befolkningen i Afrika. Avståndet möjliggör för de med ekonomiska förutsättningar att åsidosätta de konsekvenser som dess handlingar än må frambringa. Bauman (2004:217) argumenterar för att "den som utövar grymhet besparas vandan av att bevittna resultatet av sina handlingar". Argumentet kan hjälpa oss att förstå varför en konflikt mellan det ekonomiska och moraliska hänseendet uppstått. Om vi blundar för konsekvenserna eller bortser från dem, blir det enligt Bauman (2004) lättare att utföra omoraliska handlingar.

Enligt Silverstone (2007:172) har medier under lång tid strävat efter att överbrygga avståndet till de distanserade teknologiskt men har även resulterat i en sorts polarisering. Silverstone (2007) menar att vi är inte enbart distanserade geografiskt eller

socialt, vi är även moraliskt distanserade. När vi distanseras moraliskt försvagas medvetenheten och de följder som är utom synhåll kan enligt Bauman (2004:264) leda till att människor kan handla utan att någonsin ifrågasätta sin egen roll eller sitt eget ansvar. Det uppstår en problematik när företag låter sig styras av ekonomiska aspekter framför att ta ett moraliskt ansvar. Det moraliska ansvaret ställs på sin spets vilket exempelvis blir tydligt i följande uttalanden:

Norska myndigheter överväger frågan om landet ska köpa in ebolamedicin i stor skala i händelse av att norrmän insjuknar i den fruktade infektionssjukdomen [...]. Vi utvärderar om det är etiskt försvarbart att göra det när tillgången till mediciner är så begränsad [...]. (Aftonbladet, 2014, 11 oktober)

På torsdagen fick Sverige en förfrågan om att ta emot en misstänkt ebolasmittad person som arbetat för Unicef i Sierra Leone. Men betänketiden var väldigt kort och informationen mycket knapphändig och därför sade Socialstyrelsen nej [...]. (SvD, 2014, 24 oktober)

Såväl Norge som Sverige har förutsättningar att hjälpa till, men tog beslutet att agera passiva. Närhet tenderar att prioriteras framför det "moraliskt korrekta", något även Bauman (2004) understryker vara en förekommande moralisk norm. Som tidigare nämnt befinner vi oss i toppen av den världsliga ordningen, med goda förutsättningar för att rädda en betydande andel personer.

Appiah (2006:7) menar att medier är en betydande i aktör i konstruktionen av moral och influerar vilka premisser vi handlar utifrån. Appiahs (2006) resonemang kan vara en förklaring till varför vi fränsäger oss det moraliska ansvaret när frågan blir aktuell. Trots att vi har förmågan att kunna hjälpa till, tas beslutet att prioritera det privilegium vi besitter i form av att kunna fly, blunda för problemet och att skaffa oss själva lager av de knappa läkemedel som finns.

Om medier framställer de svenska samt de norska myndigheternas moraliska normer utifrån dessa premisser, vad har deras moraliska ståndpunkter för effekt på dess egna medborgare? Appiah (2006:165) försöker utreda den mentalitet som i mångt och mycket präglar den mentalitet utifrån vilken vi handlar, nämligen att "om andra fränsäger sig att ta ett moraliskt ansvar - varför ska jag då ta det?" (Appiah 2006:165). Rapporteringen blottlägger en underliggande egoism som smyger sig upp till ytan och synliggörs. Medierna uttrycker en vilja av att hjälpa till, men är inkonsekventa i *hur* de vill göra det.

Får vi i slutändan skylla oss själva?

I inledningen av detta analysavsnitt härleddes hur medierapporteringen projicerar en hotbild av ebolaviruset vilket i sin tur skapar oro, panik och fruktan hos mottagarna av nyheten. I en artikel från DN fann vi att "Ebola oroar stockholmarna mer än influensa" (DN, 2014, 25 oktober) vilket antyder att medier gett upphov till en etablerad oro för viruset i det svenska samhället. Enligt Beck (2000:102) är det avsändaren av informationen som etablerar en oro i samhället snarare än den faktiska informationen eller faran. Artikeln bekräftar Becks (2000) påstående, att det är medierna som uppmärksammar och sprider faror, som i sin tur framkallar en oro, snarare än faran i sig, nämligen ebolaviruset. Medierapporteringens dramatisering av spridningen resulterade i att det huvudsakliga nyhetsinnehållet bestod av *oron* för ebola snarare än det faktiska problemet med att stoppa spridningen av viruset. En förklaring till att medierna valde att övergå till att rapportera om oron snarare än ebolaviruset kan förklaras med det *uppmärksamhetsmönster* vi refererade till i inledningen av vår uppsats. Som tidigare nämnt har Djerf-Pierres (2012) tidigare studie av medierapporteringar visat på att en nyhet aldrig har möjlighet att stå i centrum av nyhetsflödet för alltid. I takt med att mottagarna av nyheten blir avtrubbade av informationen avtar även intresset för den och en nyhet ersätts med en annan händelse. När medierapporteringen om risken för ebolavirusets spridning ersattes med publiceringar om *oron för viruset* tillgängliggjordes information om ebola utifrån en ny infallsvinkel. På så sätt ökade möjligheterna för att ämnet ebola skulle kvarstå i centrum av medieagendan och för att intresset av händelsen skulle bestå.

Flera publiceringar visar på hur omvärlden, som konsekvens av framställningen av spridningen, associerar ebolaviruset till människor och platser som egentligen inte har någon anknytning till viruset. I en intervju med en svensk restaurangägare, som befunnit sig i Sierra Leone för att hjälpa föräldralösa barn, kan vi återfinna följande uttalande efter hennes hemkomst:

Alla var oroliga och när jag öppnade min restaurang i Årstaberget så vågade gästerna inte längre komma. [...] Jag blir betraktad som en ebolasjuk, men jag mötte aldrig ens någon sjuk, säger hon. (SvD 2014, 23 oktober)

Ytterligare associationer görs exempelvis utifrån människors ursprung:

Ebola-mobbning mot afrikaner i USA. New York-bor med västafrikansk bakgrund berättar nu att deras barn mobbas i skolan och affärsverksamheter går dåligt på grund av en rådande ebola-hysteri. (DN 2014, 30 oktober)

Moussa Kouroma, som ursprungligen kommer från Guinea, är taxichaufför [...] berättade också att han själv drabbats när en kund ville gå ur hans taxi när denne fick klart för sig att han kom från Guinea. (DN 2014, 30 oktober)

Uttalandena bekräftar hur mediernas intensiva rapportering om ebolaviruset dels informerat, men även resulterat i en överdramatisering som fått tydliga konsekvenser på ovanstående personers levnadssituation. Citatet verifierar vad Beck (2000) anser vara typiskt för katastrofscenarion, nämligen att de tenderar att förstärka klasskillnader snarare än att jämna ut dem (Beck 2000:49). Den svenska restaurangägaren åkte till Sierra Leone med avsikten att hjälpa till, istället för att hylla henne för hennes insats blev följden att människorna från hennes egen kultur istället tog avstånd. Restaurangägaren exkluderades från det samhälle hon tidigare känt tillhörighet till. Artiklarna indikerar att mediernas projektion av en överdramatiserad riskbild resulterat i att det egna samhället och dess medborgare nu får ta konsekvenserna.

Som tidigare nämnt har vi identifierat en ekonomisk bumerangeffekt som Beck (2000) benämner det, där ekonomiska konsekvenser slår tillbaka på de rika och mäktiga som tidigare profiterat sig på riskerna (Beck 2000:64). I det här fallet kan vi dock snarare tala om en *moralisk bumerangeffekt*. Mediernas publiceringar har inte enbart resulterat i ekonomiska konsekvenser utan även i moraliska konsekvenser. Tidigare presenterades den mobilitet som tillgängliggjorts *eliten* och den rörelsefrihet människor har förutsatt att de har ekonomiska förutsättningar för det. Konsekvenserna orsakade av mediernas dramatiserande framställning är trots detta, något människorna i detta fall *inte* kan köpa sig "fria" och "fly" ifrån. Som Moussa Kouroma uttalade sig, har en rädsla etablerats mot människor vars ursprung härrör från de drabbade länderna, vilket påverkar hur människor i västvärlden bemöter honom. Medierapporteringen har bidragit till moraliskt oönskade konsekvenser genom att oskyldiga människor misstänkliggörs. Moussa Kouroma och flera andra i västvärlden har inte möjligheten att köpa sig fria från sitt ursprung och kan inte heller köpa sig fria från risken att drabbas av den moraliska bumerangeffekten. Så länge medierna fortsätter rapportera på det sätt som förorsakat den moraliska bumerangeffekten, kommer minnet av mediernas uppblåsta

hotbilder finns kvar på människornas hornhinna och det skeptiska förhållningssättet till varandra kommer fortsatt ha goda förutsättningar att fortlöpa.

Mediernas rapportering har bidragit till konsekvenser som inte kunnat förutses i det ögonblick publiceringarna gjorts utan som uppdragats långt senare. När medvetandet om sammanhanget försvagas och handlingarnas konsekvenser är bortom vad vi kan föreställa oss, menar Bauman (2004:264) att vi kan agera på ett sätt vi annars inte hade gjort. Det är en förklaring till att medierna inte förutsett den moraliska bumerangeffekten som idag slagit tillbaka på dess samhälle och den oproblematiske trygga bubblan i västvärlden. Som tidigare nämnt menar Bauman (2004:251) att närhet tenderar att ta överhand för vad som är etiskt och moraliskt korrekt. Baumans (2004) resonemang ger oss även ökad förståelse för de ökade klyftorna och distinktionen mellan *oss* och *dem* som tidigare analysavsnitt påvisat som ett resultat av medierapporteringen.

Sammanfattningsvis kan vi utifrån mediernas framställning av nyheter samt handlingar identifiera två potentiella bumerangeffekter - den *ekonomiska* samt den *moraliska*. Trots olika utfall, har de båda utgångspunkt i styrande vinstintressen som segrat över vad som anses vara etiskt korrekt. Att "sopa problemen under mattan" eller inneha inställningen att "någon annan får ta om det" kan inte förbli obemärkt. Vid den första upptäckten av ebola år 1974 var såväl människor, samhällen och sjukdomar platsbundna vilket gjorde det naturligt att särskilja *dem* ifrån *oss*. Vi var då oförmögna att förutse att vi skulle gå från att vara ett klassamhälle, som utifrån geografiskt avstånd och kulturellt ursprung var distanserade till varandra, till det samhälle vi lever i idag, som snarare är ett *risksamhälle*. Ett samhälle där vi tar ett gemensamt ansvar för varandra, där hot avgränsade till land och rike nu är globala hot. Hänvisar vi till tidigare resultat i analysen tyder dessa på att trots den enorma globaliseringen och de tekniska mediernas goda förutsättningar, präglas medierna fortfarande av skillnader i kultur, ursprung och geografiskt avstånd. Medierapporteringen antyder att det moraliska ansvaret är lokalt, trots att ebolaviruset som hot framställs vara globalt. Detta blir uppenbart när medierna uttryckligen skuldbelägger afrikanerna och överlämnar ansvaret till dem. I dagsläget tyder det på att medierna står med ena foten i vad som karaktäriseras till risksamhället och den andra foten i det förgångna klassamhället. Mediernas framställning av en högst aktuell nyhet tyder på att medierna tenderar att bibehålla otidsenliga värderingar. Medierapporteringen är en indikation på att medierna än idag tänker kortsiktigt och prioriterar vad som är lokalt snarare än globalt.

Vi befinner oss nu i studiens slutstadium, som uppvisat en dagsaktuell problematik i dagens medielandskap. Medierna har verktygen för att komprimera avstånd i en tid där

globaliseringen sätter en oundviklig press på att komma överens. Särskilt väsentligt blir det vid en tidpunkt som denna, när världen står inför ett globalt hot som riskerar att drabba *alla*. Med denna studie förväntar vi oss inte att radikalt kunna förändra medielogiken men har förhoppningen om att få upp problematiken på samtalsagendan. Vi vill lyfta upp behovet av en diskussion av de moraliska aspekterna och konsekvenserna av att mediernas moraliska prioriteringar.

Referenser

Tryckta källor

- Appiah, K. A. (2006). *Cosmopolitanism. Ethics in a world of strangers*. Första upplagan. Tryck: W.W. Norton & Company, Inc. New York.
- Asplund, J. (1989). *Rivaler och syndabockar*. Tryck: Graphic Systems AB, Göteborg.
- Bauman, Z. (2004). *Auschwitz och det moderna samhället*. Andra upplagan. Tryck: Diadalos AB, Göteborg.
- Bauman, Z. (2000). *Globalisering*. Studentlitteratur: Lund.
- Barthes, R. (2007). *Mytologier*. Arkiv Förlag, Lund.
- Beck, U. (2000). *Risksamhället. På väg mot en annan modernitet*. Första upplagan. Tryck: ScandinavianBook, Stockholm.
- Beck, U. (2006). *Cosmopolitan Vision*. Cambridge: Polity Press.
- Berglez, P. (2010). Kritisk diskursanalys. I Ekström & Larsson (red), *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Andra upplagan. Studentlitteratur, Lund. 265-288.
- Chouliaraki, L. (2006). *The Spectatorship of Suffering*. Tryck: SAGE, London.
- Djerf-Pierre, M. (2012). The crowding-out effect. Issue dynamics and attention to environmental issues in television news reporting over 30 years. *Journalism studies*, 13(4), 499-516.
- Hellspong, Lennart (2001). *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Jackson, Richard (2005). *Writing the war on terrorism*. Manchester: Manchester University Press.
- Joffe, H & Haarhoff, G. (2002). Representation of far-flung illness: the case of Ebola in Britain. *Social Science & Medicine*, 54, 955-969.
- Lule, J. (2011). *Globalization and Media. Global Village of Babel*. Tryck: Alta Mira Press.
- Olofsson, A. (2011). The Indian Ocean Tsunami in Swedish newspapers: nationalism after catastrophe. *Disaster Prevention and Management*, 20(5), 557-569.
- Shaw, F. E. (1979). Agenda-setting and mass communication theory. *International Communication Gazette*, 25(2), 96-105.
- Silverstone, R. (2007). *Media and Morality. On the Rise of the Mediapolis*. Tryck: Polity Press, USA.
- Starrin, B. & Svensson, P-G. (red.) (1996) . *Kvalitativa studier i teori och praktik*, Lund: Studentlitteratur.

Sundberg, R. (2010, 14 september). Snart kan vi ha en ägare som äger hälften av pressen. *Medievärlden*. Hämtad 2015-01-16 från: <http://www.medievarlden.se/diskussion/2010/09/snart-kan-vi-ha-en-agare-som-ager-halften-av-pressen>

Östbye, H. Knapkog, K. Helland, K & Larsen, L (2004) *Metodbok för medievetenskap*. Malmö: Liber.

Empiri

Dagens Nyheter. (2014, 8 oktober) Så rustar världen för ebola. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2014-12-11 från <http://www.dn.se/nyheter/varlden/sa-rustar-varlden-for-ebola/>

Dagens Nyheter. (2014, 16 oktober) EU i krismöte i Ebola. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2014-12-11 från <http://www.dn.se/nyheter/varlden/eu-i-krismote-om-ebola/>

Dagens Nyheter (2014, 18 oktober) Mest smittsam är skräcken. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2014-12-17 från <http://www.dn.se/ledare/mest-smittsam-ar-skracken/>

Dagens Nyheter. (2014, 28 oktober) Australien stoppar västafrikaner. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2014-12-11 från <http://www.dn.se/nyheter/varlden/australien-stoppar-vastafrikaner/>

Dahlbäck, I. (2014, 30 oktober) Ebola-mobbning mot afrikaner i USA. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2014-12-17 från <http://www.dn.se/nyheter/varlden/ebola-mobbning-mot-afrikaner-i-usa/>

Dawod, N. (2014, 15 oktober). En till amerikanska ebolasmittad. *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-15 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article19699974.ab>

Dagens Nyheter-TT. (2014, 6 oktober) Norska ebolasmittad i Sierra Leone. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2014-12-17 från <http://www.dn.se/nyheter/varlden/norska-ebolasmittad-i-sierra-leone/>

Ennart, H. (2014, 13 oktober) "Det kan dö en väldig massa människor". *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17 från http://www.svd.se/nyheter/inrikes/katastroflakaren-johan-von-schreeb-hart-tryck-pa-ebolautbildning_4006637.svd

Ennart, H. (2014, 23 oktober) "Jag blir betraktad som en ebolasjuk". *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17 från http://www.svd.se/nyheter/inrikes/jag-blir-betraktad-som-en-ebolasjuk_4039443.svd

Eriksson, N. (2014, 15 oktober) FN: Ebola måste stoppas inom 45 dagar. *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-15 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/ebola/article19697996.ab>

Hagevall, S. Salihu, D. (2014, 14 oktober) Åker till Västafrika för att bekämpa ebola. *Expressen*. Hämtad 2014-12-11 från <http://www.expressen.se/nyheter/aker-till-vastafrika-for-att-bekampa-ebola/>

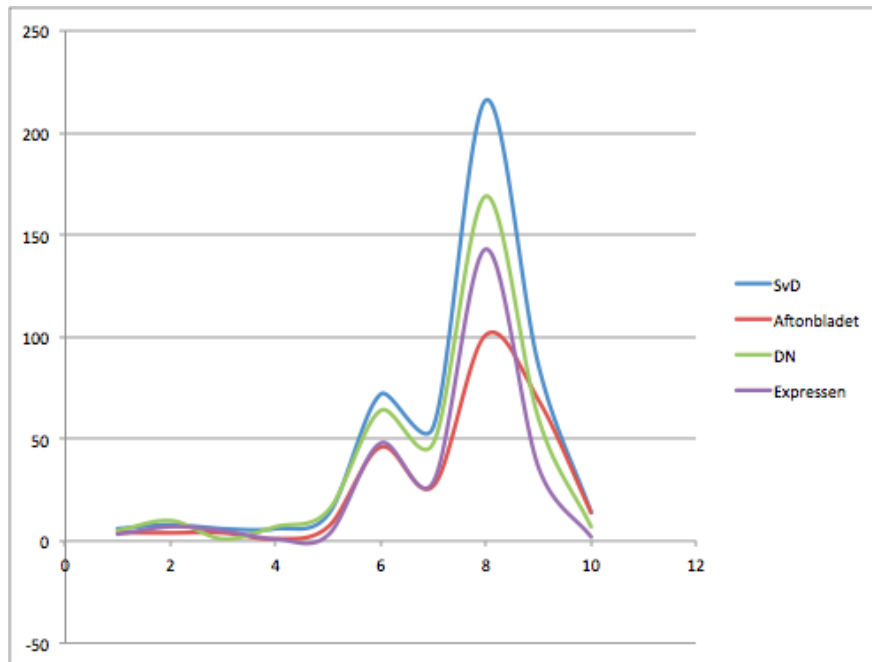
- Hansson, W. (2014, 6 oktober) Ebola kan bli lika stort hot mot väst som islamska staten. *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-17 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/wolfganghansson/article19653799.ab>
- Hansson, W. (2014, 17 oktober) Är vi så säkra som vi tror? *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-15 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/wolfganghansson/article19712637.ab>
- Högström, E. (2014, 6 oktober) Norska smittad av ebola. *Expressen*. Hämtad 2014-12-17 från <http://www.expressen.se/nyheter/norska-smittad-av-ebola/>
- Majlard, J. (2014, 7 oktober) "Ökande rovdrift på vilt kan starta nya dödliga utbrott". *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-15 från http://www.svd.se/nyheter/inrikes/vaxande-illegal-jakt-pa-bushmeat-okar-risk-for-nya-smittoutbrott_3987291.svd
- Majlard, J. (2014, 11 oktober) Ebola: Tonårsflickor blir familjeförsörjare. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17 från http://www.svd.se/nyheter/utrikes/ebola-tonarsflickor-blir-familjeforsorjare_3995849.svd
- Mederyd Hårdh, M. (2014, 6 oktober) Anneli såg 20 människor dö varje dag. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17 från http://www.svd.se/nyheter/utrikes/anneli-sag-20-manniskor-do-varje-dag_3982219.svd
- Nilsson, M. Roström Andersson, S. (2014, 6 oktober) Norsk kvinna smittad av ebola – flygs hem. *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-17 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article19654010.ab>
- Nilsson, M. (2014, 6 oktober) Hans Rosling: "Ett globalt säkerhetshot". *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-15 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article19654893.ab>
- Nilsson, M. (2014, 7 oktober) Norska läkare förbereder sig för kamp mot ebola. *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-17 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article19655572.ab>
- Roström Andersson, S. (2014, 6 oktober) Larmet: Ebolaviruset kan snart nå Europa. *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-11 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article19651705.ab>
- Ritzen, J (2014, 25 oktober) Sjukdomarna som oroar Stockholmare mest. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2014-12-17 från <http://www.dn.se/sthlm/sjukdomarna-som-oroar-stockholmare-mest/>
- Stockholm - TT. (2014, 6 oktober) Ebolasmittad norska evakueras. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17 från http://www.svd.se/nyheter/utrikes/ebolasmittad-norska-evakueras_3985947.svd

- Stockholm TT. (2014, 7 oktober) Ebolasmittad i Spanien och Norge. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17 från http://www.svd.se/nyheter/utrikes/ebolasmittade-i-spanien-och-norge_3986891.svd
- Stockholm TT. (2014, 7 oktober) Ebolasmittad i Spanien och Norge. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17 från http://www.svd.se/nyheter/utrikes/ebolasmittade-i-spanien-och-norge_3987561.svd
- Svahn, C. (2014, 20 november) *Ebola-dödsfall närmar sig 7000*. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2014-12-01, från <http://www.dn.se/nyheter/varlden/ebola-dodsfall-narmar-sig-7-000/>
- Sundberg, M (2014, 18 oktober). Läkare utan gränser: värsta ebolautbrottet hittills. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2014-12-17 från <http://www.dn.se/nyheter/varlden/lakare-utan-granser-varsta-ebolautbrottet-hittills/>
- Svenska Dagbladet - TT. (2014, 6 oktober) Norsk kvinna sjuk i ebola. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17 från http://www.svd.se/nyheter/utrikes/norsk-kvinna-sjuk-i-ebola_3985855.svd
- Svenska Dagbladet (2014, 11 oktober) Ebola "mer extremt än någon film". *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17. Hämtad från http://www.svd.se/nyheter/utrikes/ebola-mer-extremt-an-nagon-film_4001495.svd
- Svenska Dagbladet (2014, 19 oktober) Frustration över ebola blev ett avgörande vägval. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17 från http://www.svd.se/naringsliv/karriar/Portratt/frustrationen-over-ebola-blev-ett-avgorande-vagval_4020563.svd
- Svenska dagbladet (2014, 24 oktober) Sverige tackade nej till ebolasmittad. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-17 från http://www.svd.se/nyheter/inrikes/sverige-tackade-nej-till-ebolasmittad_4041677.svd
- Taylor, A. (2014, 3 november) Map: The Africa without Ebola. *The washington post*. Hämtad 2014-12-01, från <http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2014/11/03/map-the-africa-without-ebola>
- TT/Aftonbladet. (2014, 6 oktober) Spansk smittad av ebola. *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-15 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article19654758.ab>
- TT-Reuters. (2014, 7 oktober) Fyra personer till inlagda i Spanien. *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-15 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article19658353.ab>
- TT. (2014, 11 oktober) Ebola "mer extremt än någon film" *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-15 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/ebola/article19679936.ab>
- TT/NTB (2014, 11 oktober) Norge överväger köp av ebolamedicin. *Aftonbladet*. Hämtad 2014-12-17 från <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article19679457.ab>

Tuvhag, E. (2014, 19 oktober). Frustrationen över ebola blev ett avgörande vägval. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2014-12-15 från http://www.svd.se/naringsliv/karriar/Portratt/frustrationen-over-ebola-blev-ett-avgorande-vagval_4020563.svd

Bilagor

Bilaga 1.



Information till diagram hämtad och sammanställd 2014-12-17 från:

Aftonbladet (2014) *Sökord ebola*. Hämtad 2012-12-09 från: <http://sok.aftonbladet.se/?q=ebola&&date=2014>

DN (2014) *Sökord ebola*. Hämtad 2012-12-09 från: <http://www.dn.se/sok/?s=ebola>

Expressen (2014) *Sökord ebola*. Hämtad 2012-12-09 från: <http://www.expressen.se/sok/?q=ebola>

SvD (2014) *Sökord ebola*. Hämtad 2012-12-09 från: http://www.svd.se/search.do?q=ebola&svd_year_text=2014

Bilaga 2.



Hämtad 2014-12-17 från:

The Washington post (2014) *Map: The Africa without Ebola*. Hämtad 2014-12-17 från:
http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2014/11/03/map-the-africa-without-ebola/?tid=sm_fb